

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 18 listopada 2022 r.

Uprawniony J. W. wniósł o zabezpieczenie środka dowodowego poprzez:

1. zobowiązanie M. W. oraz (...) w G. (dalej jako (...)) do wyjawienia środków dowodowych w postaci wszystkich studiów wykonalności projektów finansowych wykonanych przez M. W. na rzecz (...)w okresie od 13 listopada 2009 r. do dnia wydania postanowienia w przedmiocie niniejszego wniosku i zobowiązanie M. W. oraz (...) do złożenia dokumentów w depozycie Sądu Okręgowego w Gdańsku lub alternatywnie wydania zabezpieczonych dokumentów wnioskodawcy na dowolnym nośniku, za wyjątkiem niżej wymienionych studiów wykonalności:

- a) „(...)” (wykonane na podstawie umowy z dnia 1 lutego 2011 r., nr umowy (...));
- b) „(...)” (wykonane na podstawie umowy z dnia 1 lutego 2011 r. nr (...));
- c) „(...)” (wykonane na podstawie umowy z dnia 1 czerwca 2012 r. nr (...)- (...));
- d) „(...)” (wykonane na podstawie umowy z dnia 29 czerwca 2012 r., nr (...)- (...));
- e) „(...)” (wykonane na podstawie umowy z dnia 1 lutego 2012 r., nr (...)- (...));
- f) studium wykonalności w zakresie instytucjonalnym i finansowo-ekonomicznym (wykonane na podstawie umowy z dnia 1 stycznia 2014 r., nr (...));
- g) „(...)” (wykonane na podstawie umowy z dnia 23 czerwca 2012 r. nr (...));
- h) „(...)” (wykonane na podstawie umowy z dnia 6 lutego 2017 r., nr (...)).

(które są już w posiadaniu wnioskodawcy);

2. zobowiązanie M. W. oraz (...) w G. do wyjawienia środków dowodowych w postaci wszystkich umów zawartych między (...) a M. W., na podstawie których (...) zlecił M. W. wykonanie studiów wykonalności projektów finansowych, zawartych w okresie od dnia 13 listopada 2009 r. do dnia wydania postanowienia w przedmiocie niniejszego wniosku i zobowiązanie M. W. oraz (...) do złożenia dokumentów w depozycie Sądu Okręgowego w Gdańsku lub (alternatywnie) wydania zabezpieczonych dokumentów wnioskodawcy na dowolnym nośniku, a w szczególności niżej wymienionych umów:

- a) umowa z dnia 1 lutego 2011 r., nr umowy (...);
- b) umowa z dnia 1 lutego 2011 r. nr (...);
- c) umowa z dnia 1 czerwca 2012 r. nr (...);
- d) umowa z dnia 29 czerwca 2012 r., nr (...);
- e) umowa z dnia 1 lutego 2012 r., nr (...);
- f) umowa z dnia 1 stycznia 2014 r., nr (...);
- g) umowa z dnia 23 czerwca 2012 r. nr (...);
- h) umowa z dnia 6 lutego 2017 r., nr (...).

Określenie zakresu wglądu wnioskodawcy do zabezpieczonych dokumentów poprzez:

- a. orzeczenie, że udostępnienie zabezpieczonych dokumentów wnioskodawcy nastąpi w siedzibie Sądu Okręgowego w Gdańsku, a wnioskodawca będzie miał możliwość wykonanie ich kopii, w tym poprzez zgranie dokumentów na dowolny nośnik, alternatywnie
- b. orzeczenie, że udostępnienie zabezpieczonych dokumentów wnioskodawcy nastąpi w drodze wydania przez zobowiązanych zabezpieczonych dokumentów wnioskodawcy na dowolnym nośniku,

w określonym przez Sąd terminie, nie dłuższym niż 14 dni od dnia wydania orzeczenia.

Uprawniony w uzasadnieniu wskazał, że jest twórcą modelu finansowego w arkuszu kalkulacyjnym stworzonego za pomocą programu (...). Uprawniony miał nigdy nie przenieść na (...) autorskich praw majątkowych do swojego modelu, a nadto wskazał, że jego stworzenie wykraczało poza jego obowiązki pracownicze.

Na podstawie wyżej wskazanego modelu uprawniony stworzył kilka studiów wykonalności na rzecz (...). Z modelu stworzonego przez uprawnionego miała również korzystać M. W. przy tworzeniu tychże projektów. W ocenie uprawnionego, miało to mieć miejsce również po rozwiązaniu jego umowy o pracę z (...).

W ocenie uprawnionego, jego interes prawny w uzyskaniu dokumentów wyraża się w zamiarze wystąpienia z powództwem przeciwko M. W. z roszczeniem złożenia publicznego oświadczenia w postaci przeprosin za naruszenie jego autorskich praw majątkowych do modelu wykonalności oraz wydania bezpodstawnie uzyskanych korzyści w związku z jego wykorzystaniem. Według uprawnionego, brak dostępu do wnioskowanych dokumentów uniemożliwia mu precyzyjne określenie wysokości przysługującego mu roszczenia.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu wniosek uprawnionego o udzielenie zabezpieczenia środka dowodowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 479⁹⁸ § 1 k.p.c. Sąd udziela zabezpieczenia środka dowodowego na wniosek uprawnionego, który uprawdopodobnił roszczenie, jak również interes prawny w zabezpieczeniu.

Stosownie do § 2 tego przepisu interes prawny w zabezpieczeniu środka dowodowego istnieje, gdy brak żądanego zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudnia przytoczenie lub udowodnienie istotnych faktów, jak również, gdy zachodzi ryzyko zniszczenia środka dowodowego lub opóźnienie w uzyskaniu środka dowodowego może uniemożliwić lub poważnie utrudnić osiągnięcie celu postępowania dowodowego, lub gdy z innych przyczyn zachodzi potrzeba stwierdzenia istniejącego stanu rzeczy.

Sąd oddalił wniosek z uwagi na powzięcie szeregu wątpliwości co do statusu roszczenia uprawnionego, a które to wątpliwości nie zostały rozwiane przez argumentację wnioskodawcy. W konsekwencji Sąd uznał, że nie zostało przez uprawnionego uprawdopodobnione samo roszczenie, którego dotyczy wniosek o zabezpieczenie środka dowodowego.

Na wstępie należy wskazać, że nieprzekonująca jest argumentacja uprawnionego wskazująca na status modelu finansowego rozumianego jako program komputerowy. W przypadku jej uznania Sąd byłby zobowiązany do przekazania sprawy, według właściwości wyłącznej określonej w art. 479⁹⁰ § 2 k.p.c., do Sądu Okręgowego w Warszawie. Jak wynika jednak z twierdzeń uprawnionego, model ten został stworzony w programie M. (...), który sam w sobie jest już programem komputerowym, który posiada z góry zdefiniowane funkcje i formuły. Uprawniony nie wprowadzał żadnych zmian w kodzie źródłowym programu, a przynajmniej fakt taki nie wynika z twierdzeń zawartych w piśmie oraz dowodów załączonych przez uprawnionego do wniosku. Nie tworzył nowych koncepcji korzystając z jednego ze zdefiniowanych języków programowania, a jedynie korzystał z możliwości, które daje formularz kalkulacyjny.

Sam fakt stworzenia pewnego modelu finansowego za pomocą innego programu i oparcie go w całości na jego środowisku nie przesądza jednak samo przez się, że nie mamy do czynienia z utworem. Jak wynika bowiem z treści wniosku, popartego prywatną opinią rzeczoznawcy (k. 18-21), wnioskodawca przy tworzeniu modelu dokonał autorskiego wyboru konkretnych formuł tworzących jednolitą całość. Model finansowy, pomimo tego, że spełnia raczej funkcję techniczną i ekonomiczną niż artystyczną, to może stanowić przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze. Model ten został również ustalony w konkretnej postaci, tj. poprzez edytowalny plik excelowy.

Uznając, za definicją z art. 1 Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (j.t. Dz.U. z 2022 r., poz. 2509; dalej także: pr. aut.), że model ten faktycznie może stanowić utwór, przy ocenie uprawdopodobnienia roszczenia uprawnionego należało przyjąć reżim regulacji prawnoautorskiej. Na marginesie Sąd zaznacza jedynie, że rozważania zawarte w niniejszym uzasadnieniu nie są wyczerpujące i nie można wykluczyć, że w głównym postępowaniu sądowym, właściwy Sąd może dojść do odmiennych wniosków po przeprowadzeniu pełnego postępowania dowodowego. Niemniej, na potrzeby postępowania zabezpieczającego Sąd przyjął, niejako z góry, że ma do czynienia z utworem, gdyż w przeciwnym wypadku, wniosek stałby się bezprzedmiotowy bez wnikania w istotę sprawy.

Analizując zasadność zgłoszonego wniosku Sąd wziął pod uwagę, że z twierdzeń uprawnionego wynika, iż łączył go stosunek pracy z (...) w okresie od 1 marca 2007 r. do 31 sierpnia 2019 r. Oznacza to, że w czasie tworzenia modelu finansowego (lata 2008 – 2009, k. 39) uprawniony był pracownikiem obowiązane. Zgodnie z art. 12 ust. 1 pr. aut. jeżeli ustawa lub umowa o pracę nie stanowią inaczej, pracodawca, którego pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy, nabywa z chwilą przyjęcia utworu autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę i zgodnego zamiaru stron. W ocenie Sądu, można z wysokim prawdopodobieństwem stwierdzić, że model finansowy stworzony przez uprawnionego stanowi utwór pracowniczy określony w powyższym przepisie.

Nie można zgodzić się z twierdzeniem uprawnionego jakoby stworzenie modelu wykraczało poza zakres obowiązków pracowniczych J. W.. Przy ocenie tej okoliczności dla Sądu nie jest wiążący katalog uniwersalnych obowiązków kierownika jednostki organizacyjnej stanowiący część karty obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracownika (k. 16-17). Katalog ten z samej nazwy i analizy konkretnych zapisów stanowi wykaz wytycznych dla całej grupy pracowników (tu: kierowników jednostek). Według Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych do stworzenia utworu pracowniczego wymagane jest wyłącznie to, by pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy. W związku z tym nie należy traktować tego przepisu w sposób rozszerzający i wymagać od pracodawcy by wyraźnie wyartykułował obowiązek tworzenia danych utworów czy nawet ogólny obowiązek działalności twórczej. Istotnie jest stwierdzenie, czy czynności, w wyniku których powstał utwór, mieściły się w zakresie obowiązków pracowniczych (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20.06.2018 r., sygn. akt V ACa 18/17).

Z twierdzeń uprawnionego wynika natomiast, że był zatrudniony w (...) na stanowisku Zastępcy Kanclerza ds. Finansowych – Kwestora. Do jego normalnych obowiązków należało wykonywanie studiów wykonalności projektów dotyczących (...) oraz utrzymywanie pieczy nad finansami tej instytucji. Model finansowy stanowił więc narzędzie usprawniające wykonywanie obowiązków pracowniczych przez uprawnionego. Model ten był ściśle sprecyzowany na wykonywanie zadań wyłącznie z zakresu działalności (...). Funkcje arkusza stworzonego przez uprawnionego mogły być wykorzystywane wyłącznie do tworzenia opracowań dotyczących (...). Uprawniony korzystał z tego narzędzia samodzielnie oraz przekazywał je innym pracownikom (...).

Pomimo tego, że stworzenie tego modelu finansowego nie wynikało wprost z obowiązków pracowniczych uprawnionego ani nie zostało wprost wyartykułowane przez pracodawcę, to stanowiło działanie dodatkowe, które usprawniło zwyczajne wykonywanie obowiązków pracowniczych przez uprawnionego. Gdyby uprawniony nie wykonywał tej pracy, to nie stworzyłby tego utworu. Analogiczna sytuacja wystąpiłaby w przypadku, gdyby np. asystent sędziego stworzył w ramach wykonywania pracy model finansowy w programie M. (...) wyliczający wartość zachowku przypadającego uprawnionym z tego tytułu. Doktryna jako przykład podaje tu również dyrektora działu prawnego,

który z własnej woli przygotowuje newsletter o zmianach w prawie w celu lepszego informowania członków zarządu (Arkadiusz Michalak [w:] Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz., red. A. Michalak, teza 11). We wszystkich tych przypadkach, przy uwzględnieniu przesłanek uznania czegoś za utwór, należałoby stwierdzić, że mamy do czynienia z utworem pracowniczym, do którego autorskie prawa majątkowe przejął pracodawca.

Do przyjęcia utworu przez pracodawcę wystarczy dorozumiana forma przyjęcia wyrażająca się np. w przystąpieniu pracodawcy do korzystania z utworu, co w sprawie bezspornie miało miejsce (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2018 r., sygn. akt V ACa 18/17). Studia wykonalności były wykonywane z użyciem modelu finansowego zarówno przez J. W. jak i innych pracowników (w tym także M. W.).

Zgodnym zamiarem stron i celem umowy o pracę zawartej z uprawnionym było utrzymywanie gospodarki finansowej (...) oraz sprawne wykorzystywanie finansów publicznych. Do powyższego służyło narzędzie stworzone przez uprawnionego w ramach stosunku pracy. W związku z tym, pracodawca nabył w rzeczonym zakresie autorskie prawa majątkowe do tego utworu.

Wobec nieuprawdopodobnienia roszczenia, niezasadnym było badanie drugiej z przesłanek udzielenia zabezpieczenia środków dowodowych.

Jedynie na marginesie Sąd wskazuje, że uprawniony uczestniczył w trwającym postępowaniu sądownoadministracyjnym dotyczącym udostępnienia informacji publicznej o zakresie tożsamym co niniejszy wniosek. Stwierdzenie więc, że jedyną drogą do pozyskania dowodów w celu obrony swoich praw jest złożenie wniosku o zabezpieczenie środków dowodowych jest nieuprawnione.

Mając na uwadze powyższe, Sąd postanowił jak na wstępie.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

(...)